

**INFORMACIJSKE
USLUGE MUZEJSKIH
KNJIŽNICA ZA
KORISNIKE 21.
STOLJEĆA: KAKO RADI
KNJIŽNICA MDC-A**

**SNJEŽANA RADOVANLIJA
MILEUSNIĆ**
Muzejski dokumentacijski centar
Zagreb, Hrvatska

**SUVREMENI KORISNICI I
KNJIŽNICA MDC-A**

Knjižnica Muzejskoga dokumentacijskog centra (MDC-a) jedina je specijalizirana knjižnica u Hrvatskoj koja svojim knjižničnim fondom pokriva područje znanja o muzejima i muzejskoj djelatnosti. Neprekidnim djelovanjem knjižnice već 50 godina nastoje se podržavati osnovne djelatnosti i poslanje MDC-a kao središnje točke hrvatske mreže muzeja.

Usprkos rezultatima novijih istraživanja, koji su pokazali da se suvremeni stručnjaci u zadovoljavanju svojih stručnih, znanstvenih, obrazovnih i informativnih potreba i zahtjeva ponajprije služe preporukama svojih kolega, zatim osobnim arhivama i tek na trećem mjestu knjižničnim fondovima¹, knjižnica

¹ Van den Born, Petra; Helmus, Wilbert. The Art Librarian as Mediator : The Art of being a Librarian. URL:<http://www.ifla.org/IV/ifla65/papers/075-157e.htm> (2001-05-04)

MDC-a nastoji zadržati mjesto primarnoga informacijskog središta i nezaobilaznog pomagača za stručni i znanstveni rad djelatnika matične ustanove. U nastojanjima da se izgradi kao dio jedinstvenoga informacijskog okruženja matične ustanove², znatne je pomake učinila u informatizaciji knjižničnih zbirki i implementaciji novih tehnologija u knjižnično poslovanje. To prije svega obuhvaća izgradnju knjižnične baze podataka, standardizirano predmetno označivanje fonda te kontinuiranu izgradnju elektroničkih knjižničnih zbirki na CD-ROM-ovima.

Svojim knjižničnim fondom koji trenutno sadržava oko 40.000 jedinica, popratnim informacijskim pomagalicama (katalogima, bazama podataka) i uslugama, knjižnica MDC-a ujedno je i referentno mjesto za cijelu hrvatsku muzejsku zajednicu koja obuhvaća akademsku skupinu korisnika (teoretičare i profesore muzeologije i informacijskih znanosti, studente, poslijediplomante) i muzejske djelatnike (od muzejskih tehničara i kustosa pripravnika do muzejskih savjetnika). Svojim fondom ustrojenim u nekoliko velikih zbirki, među kojima važno mjesto ima Zbirka kataloga povremenih i stalnih izložaba, knjižnica je otvorena i korisničkoj skupini drugih znanstvenih disciplina kao što su povjesničari i povjesničari umjetnosti, konzervatori i restauratori, ali i drugim interesnim sku-

² Od 1997. godine okupljaju se stručnjaci iz muzeja, arhiva i knjižnica na stručnim seminarima na kojima izmjenjuju iskustva i znanja nužna za uspostavu suradnje baštinskih ustanova u okruženju globalne informacijske infrastrukture. Seminari su popraćeni i zbornicima održanih izlaganja i radionica.

pinama poput novinara ili stručnjaka nacionalnoga leksikografskog zavoda.

Knjižnica svojim uslugama nastoji zadovoljiti svaku od navedenih korisničkih skupina i ispuniti njihova očekivanja, potrebe i zahtjeve koji uvelike ovise o njihovu profesionalnom djelovanju, razvoju i stanju hrvatske muzejske djelatnosti te aktivnostima i participaciji korisnika u njoj. Studentima ili muzejskim pripravnicima knjižnica, osim potrebne stručne literature, pruža i edukativne usluge koja obuhvaćaju različita tematska predavanja i prezentacije s područja muzejskog knjižničarstva ili uvoda u informacijske znanosti. Hrvatskim muzejskim profesionalcima knjižnica, uz neposredan uvid u knjižničnu građu, nudi i strukturirane informacije u obliku tematskih bibliografija³, prijevoda stručnih klasifikacija, upoznavanja s novim elektroničkim izvorima podataka ili tezaurusima.⁴

Poštujući imperATIVE suvremenoga muzejskog knjižničarstva, muzeoloških teorija i same funkcije MDC-a, knjižnica je svojim precizno definiranim i izgrađivanim knjižničnom fundusom otvorena i široj korisničkoj publici.⁵ Velik iskorak

prema vrlo brojnoj publici različitih dobnih, spolnih i interesnih skupina učinjen je fizičkim izlaskom iz prostora knjižnice i priređivanjem izložbe recentnih publikacija u izdanju hrvatskih muzeja, galerija i muzejskih udruga. Taj projekt, jedinstven na širem europskom prostoru, započet je 1982. godine i priređuje se jedanput u godini, u sklopu Međunarodnog sajma knjiga i učila u Zagrebu. Uz javnu promociju i predstavljanje najnovijih muzejskih kataloga izložaba, monografija, časopisa, zbornika i druge tiskane i netiskane građe, knjižnica daje i velik doprinos nacionalnoj bibliografiji izradom i objavljivanjem bibliografskih popisa godišnjega muzejskog izdavaštva. Posljednjih desetak godina knjižnica intenzivno radi na osuvremenjivanju knjižničarske djelatnosti, posebice na razvoju knjižničnih informacijskih pomagala. Kataložni ormarići danas su raritetni ukras u knjižnici, a trenutačna baza podataka dograđuje se u smjeru Webopaca.⁶ Ti elektronički izvori podataka trebali bi korisnike stimulirati na korištenje elektroničkim uslugama, ali i na neposredno konzultiranje knjižnične građe.⁷

³ U časopisima MDC-a objavljeno je oko 50 različitih tematskih bibliografija koje se priređuju uz temu broja ili uz aktualnu muzeološku problematiku.

⁴ U MDC-ovu časopisu *Bilten za informatizaciju muzejske djelatnosti* (1990.-1998.) stručna je publika redovito informirana o aktualnoj problematici vezanoj za implementaciju suvremenih standarda i postupaka u stručni muzejski rad. Tezaurusi i terminološka kontrola jedna je od tih tema unutar koje je predstavljen *ICOM-ICOMOS Leksikon kulturnog naslijeđa*, kao i mrežno dostupni *Art & Architecture Thesaurus*.

⁵ Nijhoff, Michiel. *Museum Libraries: from Hidden Treasures to Treasured Informa-*

tion Centres. URL:<http://www.ifla.org/IV/ifla64/108-145e.htm> (2001-05-04)

⁶ Obrazovanju hrvatskih knjižničarskih stručnjaka uvelike pridonose stručni međunarodni skupovi *Libraries in the Digital Age – LIDA*, koji se svake godine održavaju u organizaciji Filozofskog fakulteta u Osijeku i Rutgers University (SAD) u Dubrovniku (Hrvatska). Tekstovi izlaganja renomiranih svjetskih stručnjaka dostupni su na URL:<http://www.ffos.hr/lida>

⁷ *Competencies for Information Professionals of the 21st Century*. URL:http://www.sla.org/PDFs/Competencies2003_finallocked.pdf (2005-03-02)

Prezentacijom knjižničnih zbirki, službi i usluga na web stranicama matične ustanove⁸ te izgradnjom mrežno dostupnih bibliografskih baza podataka, knjižnica nastoji suvremenom tipu korisnika ponuditi nove usluge i omogućiti mu bolju pristupačnost knjižničnoj građi i informacijama.

PREGLED MEĐUNARODNIH STRUČNIH BIBLIOGRAFSKIH BAZA PODATAKA

Suvremena međunarodna muzejska zajednica za svoj stručni i znanstveni rad ima čvrsto uporište, između ostaloga, i u mrežno dostupnim bibliografskim bazama podataka. Među njima su najznačajnije ove bibliografske baze podataka⁹: *Bibliographic Database of the Conservation Information Network – BCIN*; *Museology Bibliography – BMUSE* i *AATA Online: Abstracts of International Conservation*.

*BCIN, the Bibliographic Database of the Conservation Information Network*¹⁰ najcjelovitija je mrežno dostupna stručna bibliografska baza podataka i nezaobilazan izvor podataka koji korisnicima

pruža pomoć u istraživanju i razmjeni informacija s područja konzervacije i restauracije kulturne baštine. Povezuje svjetsku mrežu knjižnica i dokumentacijskih centara, kao i građu iz privatnih zbirki, sveobuhvatno uključuje različite vrste tiskane i netiskane knjižnične građe, AV građu, programske potpore i strojno čitljive datoteke. Trenutačno sadržava oko 200.000 jedinica i od 2002. godine besplatno je dostupna na websiteu Canadian Heritage Information Network (CHIN).

Druga izuzetno značajna bibliografska baza koja pomaže kustosima, istraživačima, muzejskim profesionalcima, studentima muzeologije i knjižničarima da drže korak s recentnom muzeološkom literaturom jest *Museology Bibliography (BMUSE)*.¹¹ Ona sadržava bibliografske zapise oko 25.000 časopisa, priloga u časopisima, knjiga i izvještaja objavljenih od 1900. do danas. Objedinjava građu različitih međunarodnih resursa (UNESCO-ICOM Museum Information Centre, Library of the Canadian Conservation Institute - CCI i Library of the Direction des Musées de France), a širenjem baze nastoji obuhvatiti i relevantnu građu drugih međunarodnih repozitorija muzeološke literature. Surađnici na bazi su Canadian Conservation Institute Library i UNESCO-ICOM.

Sadržaj 36 godišta tiskanih izdanja stručne bibliografije *Art and Archaeology Technical Abstracts (AATA)* korisnicima je dostupan i u elektroničkom obliku *AATA Online: Abstracts of Internatio-*

⁸ Radovanlija Mileusnić, Snježana. Muzejske knjižnice na Internetu : pregled stanja u Hrvatskoj s inozemnim primjerima. // Zbornik radova i priloga s 3. dana specijalnog knjižničarstva Hrvatske : (Rijeka, 23. i 24. travnja 2001.) / urednica Maja Jokić. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2002. Str. 34-44.

⁹ Will, Leonard. Bibliographies, catalogues and other resources for museum professionals. URL:<http://www.willpowerinfo.myby.co.uk/cidoc/bibliogs.htm> (2005-03-01)

¹⁰ Bibliographic Database of the Conservation Information Network (BCIN). URL:http://www.bcin.ca/English/home_english.html (2005-02-25)

¹¹ Museology Bibliography (BMUSE). URL: http://www.chin.gc.ca/English/Reference_Library/Bmuse/index.html (2005-02-25)

nal Conservation.¹² Ta opsežna bibliografska baza sadržava više od 100.000 sažetaka literature o zaštiti i konzervaciji materijalne kulturne baštine. Ažurira se kvartalno bibliografskim podacima o recentnoj i starijoj konzervatorskoj literaturi. *AATA Online* izrađuje Getty Conservation Institute (GCI) u suradnji s International Institute for Conservation of Historic and Artistic Works (IIC). Baza je besplatno dostupna i služi prije svega profesionalcima, istraživačima i praktičarima s područja zaštite materijalne kulturne baštine. Sadržava sažetke članaka iz više od 470 časopisa širokog spektra tema, kao i sažetke knjiga, izvješća, konferencija, disertacija i druge tiskane građe, AV građe te odabranih elektroničkih resursa.

Ni ta bibliografska baza podataka (kao ni dvije prethodno navedene) ne omogućuje *full texts* dokumenta, ali su njezini bibliografski zapisi popraćeni sažecima koje na volonterskoj osnovi izrađuje umrežena međunarodna skupina konzervatora i drugih baštinskih profesionalaca.

BIBLIOGRAFSKA DJELATNOST KNJIŽNICE MDC-A

Bibliografska djelatnost od samih je početaka rada knjižnice MDC-a bila jedna od osnovnih djelatnosti kojima je MDC nastojao omogućiti korisnicima brzo pronalaženje bibliografskih podataka koji su im potrebni za znanstveni i stručni rad ili za koju drugu svrhu. I danas je 31 knjiga *Bibliografija i građa za umjetnost i srodne struke* (1951.-1958.)

¹² AATA Online: Abstracts of International Conservation. URL:<http://aata.getty.edu/nps/> (2005-03-04)

dr. Antuna Bauera referentno polazište za istraživanje povijesti muzejske djelatnosti te povijesti umjetnosti, arheologije, etnologije i drugih srodnih disciplina.

Svojim bibliografskim radom knjižnica MDC-a obraćala se hrvatskoj, ali i široj međunarodnoj stručnoj publici. Ubrzo nakon što su 1969. godine UNESCO-ICOM Museum Documentation Centre i Museologický Kabinet u Pragu objavili *Plan muzeološke klasifikacije* za potrebe *Međunarodne muzejske bibliografije* (*International Museum Bibliography*)¹³, MDC-a je u svojem stručnom časopisu *Muzeologija*¹⁴ objavio prijevod te klasifikacije na hrvatski jezik, uz priručnik za ustroj muzejskih knjižnica, a u sljedećem broju *Muzeologije* hrvatskoj je stručnoj muzejskoj zajednici ponudio prvu tekuću bibliografiju rađenu prema toj klasifikaciji.¹⁵ Stručnoj međunarodnoj publici MDC je, kao središnji informativni punkt, ponudio bibliografske podatke o hrvatskoj muzejskoj djelatnosti, aktivno se uključivši u izradu ICOM-ove

¹³ Plan de classification museologique. // ICOM International Museographic Bibliography for the year 1967: Supplement to of ICOM News. Praha: Kabinet Muzejni prace pri Narodnim muzeu, 1969.

¹⁴ Plan muzeološke klasifikacije. // *Muzeologija*. 13 (1972.). Zagreb: Muzejski dokumentacijski centar, 1972.

¹⁵ Navedena bibliografija obuhvaćala je domaću muzeološku literaturu za 1968., 1969. i 1970. godinu. Sljedećim sveskom iz 1977. godine obuhvaćen je bibliografski popis stručne literature iz knjižnice MDC-a od 1968. do 1971. godine; vidjeti: *Bibliografija stručnih izdanja u MDC-u*, Zagreb, Muzejski dokumentacijski centar, 1977. Nadalje, bibliografije muzeološke literature objavljuju su u MDC-ovu časopisu *Informatica Museologica*.

Međunarodne muzejske bibliografije od njezina prvog broja.¹⁶

Knjižnica svoje zbirke svake godine obogati s prosječno 900 novih jedinica te se time uvrštava u red malobrojnih hrvatskih muzejskih ustanova s iznimno visokim postotkom nabave što ga ostvaruje ponajviše njegovanjem dugogodišnje suradnje i razmjene publikacija s muzejima, galerijama i srodnim ustanovama u Hrvatskoj i inozemstvu. Ta je građa ishodište za izradu različitih tematskih bibliografija koje se objavljuju u MDC-ovim stručnim časopisima ili na mrežnim stranicama MDC-a.¹⁷ Jedinstvenost tih publikacija i njihov sadržaj bili su također povod za pokretanje stručne *Bibliografije prinova knjižnice MDC-a*. Od 1994. godine objavljuje se kao *polugodišnjak* dva puta u godini kako bi svojim korisnicima bila korisno i kvalitetno informacijsko pomagalo koje ih kontinuirano

i pravodobno informira o prinovama iz knjižničnog fundusa. Pojedini svesci biltena prinova urednički su izbor s oko 80 novih naslova. Recentne knjižnične jedinice bibliografski su opisane, uz sažetak o njihovu sadržaju unutar nekoliko stalnih tematskih skupina koje su proizašle iz sadržaja knjižničnih zbirki i odražavaju nabavnu politiku knjižnice MDC-a.

BIBLIOGRAFSKA BAZA PRINOVE KNJIŽNICE MDC-a

Nakon sedam godina redovitog objavljivanja, 2000. godine pokrenut je projekt izrade mrežno dostupne bibliografske baze podataka *Prinove knjižnice MDC-a*.¹⁸ Poticaja je bilo više, no neki od najbitnijih jesu:

- izrada zajedničkog kazala koje bi olakšalo traženje bibliografskih jedinica u 13 do tada publiciranih, kao i svih budućih novih svezaka *Bibliografije prinova knjižnice MDC-a*
- ponuda novih knjižničnih informacijskih usluga hrvatskoj muzejskoj zajednici po uzoru na srodne međunarodne bibliografske baze podataka
- približavanje informacija većem krugu potencijalnih korisnika s ciljem otvaranja knjižnice MDC-a većem broju vanjskih korisnika
- obogaćivanje korisnički orijentiranih sadržaja web stranica MDC-a.

Suradnjom knjižničara, informatičara i programera izrađena je administrativna aplikacija u Accessu, dizajniran je modul za korisnike kojima je besplatan

¹⁶ Već je u drugom broju *Međunarodne muzeološke bibliografije* za 1968. godinu MDC sudjelovao sa stotinjak bibliografskih zapisa o stručnoj muzeološkoj literaturi s područja bivše Jugoslavije, a tako intenzivnu suradnju nastavio je i slijedećih godina; usporediti: *International Museological Bibliography for the Year 1968*. Praha: Muzeologicky Kabinet pri Narodnim muzeu, 1970. Uredništvo *Bibliografije* u nekoliko uvodnih tekstova zahvaljivalo je suradnicima među kojima se pojavljivao i Antun Bauer, ravnatelj Muzejskoga dokumentacijskog centra, usporediti: *Introduction // International Museological Bibliography (1972-1973)*. Praha: Narodni muzeum: Usredni muzeologicky kabinet, 1975

¹⁷ Jedna od prvih mrežno dostupnih bibliografija na MDC-ovu siteu popisivala je elaborate stručnih djelatnika MDC-a. Usporediti: *Elaborati MDC-a*. URL: [http://www.mdc.hr/www-MDC-hr/3-6elaborati.html*\(2005-03-10\)](http://www.mdc.hr/www-MDC-hr/3-6elaborati.html*(2005-03-10))

¹⁸ Radovanlija Mileusnić, Snježana. *Prinove knjižnice MDC-a on line: bibliografski izvori podataka o muzejskoj djelatnosti*. // *Informatica Museologica*. 34, 1/2 (2003.), str. 115-117.

pristup elektroničkom izdanju *Prinova* omogućen već na početnoj stranici MDC-a URL:<http://www.mdc.hr/prinove>*. Zaključno sa sveskom br. 11, 2 (2004.), baza trenutačno sadržava 2.610 bibliografskih zapisa.

Prinove knjižnice MDC-a javno je dostupna mrežna elektronička bibliografska baza podataka sa sažecima.¹⁹ Kao višegodišnja kumulativna bibliografija (*cumulative bibliography*) nastaje spajanjem bibliografske građe iz prethodno objavljenih svezaka tekuće *Bibliografije prinova knjižnice MDC-a*. Dva puta u godini ažurira se prosječno 140 novih bibliografskih zapisa koji čine reprezentativan uzorak godišnjih akvizicija knjižnice MDC-a. Specijalizirana je za područje muzeologije i znanja o muzejima. Sadržava zapise o literaturi hrvatskih i inozemnih autora, ponajprije u izdanju muzeja, muzejskih udruga i srodnih baštinskih ustanova. Tematski je vezana za hrvatske i inozemne muzeje, muzejske zbirke i izložbe, arheološke lokalitete, muzeološku literaturu i literaturu o preventivnoj zaštiti. Prati rad knjižnice MDC-a na popunjavanju knjižničnih zbirki i upoznaje korisnike s njezinim sadržajem. Osim što nastoji zadovoljiti potrebe korisnika, ta je baza jedan od oblika suvremene promidžbe hrvatskoga muzejskog izdavaštva.

S obzirom na vrstu knjižničnih jedinica, bibliografski se zapisi odnose na monografije, priručnike, vodiče kroz muzeje i muzejske zbirke, kataloge tematskih i stalnih izložaba, zbornike stručnih i znan-

stvenih skupova, bibliofilska muzejska izdanja i pretiske, stručne časopise i bibliografije, izvješća. Najveći broj bibliografskih zapisa čine katalogi stalnih i povremenih izložaba i muzejski vodiči koji su karakteristična vrsta publikacija za muzejsko izdavaštvo i nemaju drugu mogućnost bibliografskih prezentacija osim u zasebnim muzejskim publikacijama ili izvješćima o njihovom radu. Obuhvaća tiskane i elektroničke publikacije na CD-ROM-ovima.²⁰

Teme koje su obuhvaćene ujedno su pokazatelj širine problematike kojom se muzeji bave u sklopu svojih djelatnosti. Uz temeljne znanstvene discipline (arheologiju, etnologiju, povijest itd.), obuhvaćena je i tematika iz muzeologije, konzervacije i restauracije, informacijskih znanosti te pomoćnih znanstvenih disciplina. Izbor tema nudi sadržaje koji mogu pobuditi interes šireg kruga korisnika, a ne samo stručne muzejske zajednice.

U hrvatskom virtualnom svijetu bibliografsku bazu podataka iznimnom čini opsežna lista zastupljenih izdavača koja najvećim dijelom obuhvaća hrvatske muzeje i druge baštinske ustanove.

Bibliografska baza podataka korisnicima nudi skraćeni i prošireni oblik bibliografskog zapisa.

Skraćeni bibliografski zapis sadržava podatke o mediju, vrsti i temi bibliografske jedinice, njezinu autoru/uredniku, naslovu i podnaslovu na jeziku kojim je pisa-

¹⁹ U definiranju pojmova konzultiran izvor: IFLA Glossary for art librarians. URL:<http://www.ifla.org/VII/s30/pub/mg1.htm> (2005-02-15)

²⁰ Knjižnica MDC-a pohranjuje i jedinstvenu zbirku muzejskih elektroničkih izdanja na CD-ROM-ovima. Svi novi naslovi redovno su predstavljeni u bibliografiji koja trenutačno opisuje oko 50 elektroničkih muzejskih kataloga izložaba i vodiča.

na bibliografska jedinica, brojčanim oznakama serijskih publikacija te o mjestu i izdavaču. Navedena je i brojčana oznaka tiskanog izdanja *Bibliografije prinova knjižnice MDC-a* u kojemu je objavljen bibliografski zapis. Na primjer:

bu te kazivanjima Baranjki. Tekst je podijeljen na nekoliko tematskih cjelina. Tekst «O odijevanju» donosi tekstove o odnosu nošnje i mode te općim obilježjima baranjske nošnje. «Prostor i proteklo doba» sadržava zemljopisne, povijesne i demografske činjenice. Najopsežniji dio knjige posvećen je opisu predajnog ruha (ženskoga,

medij	vrsta	tema
tiskana građa / monografije / etnologija		
MAGLICA, Nadja		autor
Baranja se šareni: predajno ruho baranjskih Hrvata		naslov
Izdavač: Etnografski muzej Zagreb		izdavač
Prinova br.: 11 (1) 2004		numeričke oznake

Prošireni bibliografski zapis osim elementa skraćenog zapisa sadržava i podatke o usporednim naslovima i podnaslovima, imenima drugih odgovornih autora (autora fotografija i prijevoda, suradnika i sl.), podatke o ukupnom broju stranica, ilustracijama i veličini, popratnim priložima (sažeci, bilješke, bibliografije, tablice i sl.), ISBN ili ISSN identifikator i sažetak, npr.:

MAGLICA, Nadja

Baranja se šareni : predajno ruho baranjskih Hrvata = Colourful Baranja : Traditional clothes of Croats from Baranja / Nadja Maglica ; [fotografija Damir Fabijanić]. - Zagreb : Etnografski muzej, 2003. - 305 str. : ilustr. u boji ; 27 cm

Tekst usporedno na hrv. i engl. jez. - Bibliografija. ISBN 953-6273-25-x

Etnografski muzej u Zagrebu izdavač je reprezentativne monografije koja sadržava dopunjeni magistarski rad više kustosice Muzeja Nadje Maglice. Knjiga je posvećena narodnoj nošnji Hrvata u Baranji te obuhvaća cjelovit prikaz odnosa Baranjaca prema njihovoj nošnji, vrijednostima i simbolici koju vide u svojoj nošnji i njezinoj ulozi u svagdanjem životu, kao i u posebnim prigodama. Kao izvorima podataka i činjenica autorica se koristila dokumentacijom i građom Etnografskog muzeja u Zagrebu i Arhiva Etnološkog zavoda Filozofskog fakulteta u Zagre-

muškoga, dječjega) i njegovih pojedinih dijelova (npr. rupca, podvezače, kožuha itd.), opisu oglašavanja i nakita, načinu češljanja žena i muškaraca, pokrivala za glavu, čarapa i obuće. Autorica je iznijela i tipološke odrednice nošnje baranjskih Hrvata. Pozornost je usmjerila na odijevanje od rođenja do smrti te na nošnju kao dio predajne kulture. U dodatku je iznijela kazivanja Baranjki u progonstvu, skupljena 1995. godine, tijekom Domovinskog rata. Monografija je napisana dvojezično, na hrvatskome i engleskom jeziku, bogato je ilustrirana kvalitetnim reprodukcijama u boji, dokumentarnim fotografijama te crtežima i krojevima.

Od drugih knjižničnih "biltena novosti" ili "popisa prinova knjiga i časopisa" koji periodički donose popis novih knjižničnih jedinica, bibliografska baza knjižnice MDC-a razlikuje se po sažecima (*abstract*) od prosječno 150 riječi koji prate svaku bibliografsku jedinicu. To su informativni opisni sažeci koji na skraćeni način prikazuju osnovni sadržaj publikacije tako da korisnici mogu zaključiti ja li publikacija relevantna za njihove potrebe. Sažeci nastoje biti što objektivniji, potpuniji, točniji, kraći i razumljiviji, a nastoje prikazati svrhu, rezultate i zaključke izložene u ori-

ginalnom dokumentu. Namjera im je korisniku pružiti informacije o autoru bibliografske jedinice, njegovoj užoj specijalizaciji i ranijim radovima te ustanovi (najčešće muzejskoj) u kojoj djeluje. Navode se relevantna imena (npr. zemljopisni nazivi, nazivi kulturnih spomenika, muzeja, muzejskih zbirki, lokaliteta itd.), datumi i povijesna razdoblja, imena umjetnika i sl., kao i URL adrese ako su tekst ili tema bibliografske jedinice predstavljeni i na Internetu. Sažeci i njihovi bibliografski zapisi pisani su na hrvatskom jeziku. Autorica sažetaka je urednica *Prinova*, a posljednjih su se godina sa svojim priložima uključili i stručni djelatnici MDC-a, čiji su inicijali navedeni ispod sažetaka, a puna imena u impresumu.

Bibliografsku bazu podataka moguće je pretraživati na tri ponuđena načina. Prvi je način jednostavno pretraživanje po bilo kojoj riječi iz bibliografskog opisa i sažetka bibliografske jedinice. Drugi ponuđeni izbornik omogućuje pregledavanje baze prema numeričkim oznakama tiskanog izdanja *Bibliografije prinova*. Treća mogućnost pretraživanja je tzv. složeno pretraživanje, koje nudi osam opcija što se mogu izabrati pojedinačno ili u kombinaciji. Ponuđene kategorije s predefiniranim listama pojmova za medij, vrstu, temu i izdavače pojavljuju se u pripadajućim izbornicima. Pojmovi su svrstani abecednim slijedom i generiraju se iz matičnih datoteka koje kreira administrator baze. Kategorije autor(i), naslov i ključne riječi pretražuju se upisom upita u tekstualni okvir. Rezultat pretraživanja sadržava ukupan broj pronađenih bibliografskih zapisa i njihove skraćene zapise. Dobiveni zapisi složeni su abecednim slijedom naslova publikacija.

U sklopu cjelovitog redizajna i sadržajne dopune websitea MDC-a, i bibliografska baza *Prinove knjižnice MDC-a* dopunjena je novim sadržajima kojima se nastojalo korisnicima pružiti više podataka o njezinu sadržaju, korištenju i pretraživanju. To su rubrike: Upute za pretraživanje (*help*) i Informacije za korisnike. Impresum je upotpunjen podacima o ISSN identifikatoru, popisom suradnika na izradi sažetaka te datumom zadnjeg ažuriranja baze. Pet godina nakon postavljanja na mrežu i vizualni izgled bibliografske baze upotpunjen je fotografijama omotnica najnovijih tiskanih izdanja *Bibliografije prinova* čiji je autor renomirani hrvatski dizajner Boris Ljubičić.

SMJERNICE ZA POBOLJŠANJE BIBLIOGRAFSKE BAZE *PRINOVE KNJIŽNICE MDC-a* I NOVI BIBLIOGRAFSKI PROJEKTI KNJIŽNICE MDC-a

Daljnje faze rada na razvoju informacijskih usluga knjižnice MDC-a obuhvatiti će dodatno obogaćivanje mrežno dostupne bibliografske baze knjižnice MDC-a novim sadržajima. Oni će se također dograđivati u skladu sa sve većim potrebama korisnika. Planirane smjernice za poboljšanje baze odnose se na:

- prijevod uvodnog teksta o *Prinova*-ma na engleski jezik, kao i pojmova ponuđenih u izbornicima s padajućim listama (nazivima izdavača, tema itd.) proširio bi se korisnički krug na širu međunarodnu zajednicu
- omogućivanje ispisa pojedinih svezaka *Prinova* u PDF formatu ili njihova pohrana na korisnikovu osobnom računalu znatno bi povećao broj dostupnih primjerka tiskanih u nakladi od 200 komada po svesku

- novim elektroničkim projektom *Jeste li čitali?*, kojim bi se jedanput u tjednu predstavljala po jedna nova publikacija, želi se postići dinamičnije informiranje korisnika o recentnim muzejskim izdanjima
- povećavanje atraktivnosti bibliografskih sadržaja postiglo bi se popratnom ilustracijom omotnica, čime bi se ujedno promovirao i vizualni identitet muzeja koji se promiče njihovim publikacijama
- promocija i upis bibliografske baze *Prinova* u međunarodne popise bibliografskih resursa
- uključivanjem knjižnice MDC-a kao aktivnog suradnika u međunarodnu bibliografsku bazu AATA sa sažecima tekstova iz stručnih časopisa MDC-a *Informatica Museologica* i *Muzeologija*, promovirala bi se hrvatska muzejska djelatnost među širom stručnom publikom
- povezivanje bibliografskih jedinica na postojeće cjelovite tekstove (*full tekstove*) u skladu s očekivanjima suvremenih korisnika informacijskih ponuda na Internetu²¹
- povezivanje podataka o muzejskim djelatnicima iz mrežno dostupnog MDC-ova *Registra muzeja i galerija Hrvatske* s podacima o njihovoj publicističkoj djelatnosti zamišljeno je u sklopu novog projekta koji u idejnoj fazi nosi radni naslov *Biblio-*

*grafija muzejskih djelatnika.*²² Taj bi projekt trebao obuhvatiti ukupnu publicističku djelatnost vezanu za muzejsku problematiku.

ZAKLJUČAK

Izlaganjem se nastojao predstaviti kontinuitet bibliografske djelatnosti MDC-a koja se ostvaruje u skladu s praksom srodnih međunarodnih muzejskih i muzeoloških ustanova. Posebna je pozornost pridana mrežno dostupnoj bibliografskoj bazi podataka kao jednoj od suvremenih informacijskih usluga knjižnice MDC-a. Ona je osmišljena i dalje se razvija u skladu s očekivanjima stručne publike, s intencijom populariziranja muzejske djelatnosti u širem krugu korisnika. Istodobno je rezultat praćenja i implementacije suvremenih tehnologija i međunarodnih standarda.

Daljnijim projektima i povezivanjem postojećih bibliografskih popisa iz stručnih časopisa MDC-a s njihovim full tekstovima, digitalizacija pojedinih tekstova ili cjelovitih brojeva MDC-ovih časopisa koji više nisu dostupni u tiskanom obliku, a češće su korišteni te digitalizacija starih rukopisnih izdanja radi njihove zaštite neki su od budućih postupaka kojima će se knjižnica MDC-a postupno digitalizirati prateći trendove svjetskih suvremenih muzejskih knjižnica.

²¹ Covley, Denise Troll. The Million Book Project. // Human Information Behavior and Competences for Digital Libraries. Dubrovnik : Inter-University Center, 2004. Str. 17-23.

²² Trenutačno je mrežno dostupna *Hrvatska znanstvena bibliografija*. URL: <http://bib.irb.hr/> (2005-02-28) koja obuhvaća znanstvene radove.

**INFORMATION SERVICES
PROVIDED BY MUSEUM
LIBRARIES FOR USERS IN THE
21st CENTURY: HOW MDC'S
LIBRARY WORKS**

MDC's library is the only special library in Croatia whose holdings cover the discipline of knowledge about museums and museum activities. This paper will provide a brief outline of its collections, the profile of users and their needs, as well as the services offered by the library.

*Special stress will be placed on new information services provided by MDC's library, where a prominent position is held by the publication *The Bibliography of Acquisitions of MDC's Library*. This publication has been published since 1994 in printed form, and since 2001 in parallel in an electronic form titled *Acquisitions of MDC's Library*, (www.mdc.hr/prinove*). We will discuss*

the reasons for the electronic publication in more detail, its purpose and structure. In view of its contents, this database is unique in the virtual surroundings of Croatian museums and provides information about recent editions by Croatian and foreign museums, as well as by similar institutions. It is used as a bibliographical source of information about museum activities.

*Soon we will present new projects that will be realised within the framework of MDC's redesigned website. This is a webopac of the library and the project *Museum Book of the Month*. The paper will present their aim and the structure of the idea as well as the user target group.*

Through the publication of MDC's publications in electronic form, and the development of cumulative electronic bibliographies, MDC's library is gradually digitalised and in this way opened to a broad group of users of information on the Internet.